

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Nyomor-razzia a pesti bérkaszárnnyákban

Forrás:

Uj Nemzedék

Bp.
(Helv)

1920. 7. 16
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1920"

Személy

Nyomor-razzia a pesti bérkaszárnnyákban.

A budapesti ántánt-missziók fölkérésére az államrendőrség szokatlan razziát tartott. A külföld tájékozódni kíván a pesti nyomorban, amely eléggé ordít már kint az utcákon is, de igazi formájában bent zokog a lakásban és bérkaszárnnyákban. Erről akartak egy képet kapni a missziók, hogy információkat adhassanak a külföldön megindított segítő-akcióknak.

A nyomor-razziát *Sárközy Sándor* detektív-főnökhelyettes vezette, öt detektív jött velünk az éjjeli sétára, a Karpfenstein-utcából indulunk el esti 10 órakor, hogy rányissuk az ajtót arra a nyomorra, amelyik már szemérmes, takargatja magát és nem kint az Angyal földön, távoli periferiákon tanyázik, hanem itt bent a tágabb belvárosban.

Magunkfajta tapasztalatlan ember be sem mert volna nyitni olyan palotába, mint a Szerdahelyi-utca 16. Négyemeletes bérház, erkélyekkel, leeresztett rollókkal, kivilágított lépcsőházzal és csak mikor bemegettünk az I. emelet 45-be, akkor látjuk, hogy nyomortanyán vagyunk. Özvegy *Polyák* Adámné lakik itt, napszámosnő, az ura 23 éve halt meg, állványozó volt. Lesoványodott, csontos asszony, rémülten ült fel az ágyban a dunnák közt és ijedten bámult a nagy társaságra, a házmester gyertyájára, amely megvilágítja a tömegek lakását. Csak nyáron jár dolgozni, ebből él. Hat albérlő alszik egy szobában, négy nő, egy gyermek és egy férfi. Ő a főbérlő, havi 50 koronát fizet a szobáért, az albérlők pedig heti 10 koronát fizetnek fejenként. Segélyt sehonnan sem kap, húst négy hete nem látott. A szobában összesen két ágy van, a többiek rongyok közt fekszenek. Az egyik ágyból *Molnár István* telefonkezelő igyekszik magát igazolni előttünk,

most munkanélküli, de holnap már karhatalmi alkalmazott lesz.

Innen fölmentünk a II. emelet 52. alá, ahol a főbérlő *Fontányi Jánosné*, a konyhában százával száradnak kötélen a kimosott ruhák, bent a szobában szintén lógnak a száradó szoknyák és ingek és ezalatt a bűzös függöny alatt négy ágyban zsufolva fekszenek az albérlők. *Fontányiné* férje kórházban halt meg, mint sebesült, négy gyereke maradt. A legkisebbik három hónapos, ennek minden nap megkapja a fél liter tejet. Legidősebb leánya 13 éves, kávéházba jár takarítani, egy nap 20 koronát keres. A szobáért 50 korona lakbért fizet. Albérlői piaci árusok, valamennyien megrohannak bennünket azzal a kéréssel, hogy a gyerekeknek nincs ruhájuk. Kitakarják őket az ágyból, még ing sincs rajtuk, úgy fekszenek napokon keresztül. Az egyik ágyban két leány fekszik, két ismerős, mind a kettőnek még most is ki van festve a szája. A Pali bácsi kávéházba járnak ki a Ligetbe takarítani, havi 80 koronát keresnek, egy szoknyájuk van, abban alsznak. Jobbra a épületben egy házaspár lakik két gyerekkel, *Gregori János*nak hívják és csatornatakarítással keresi a kenyerét. A levegő olyan fojtogató és pállott volt, hogy a velünk lévő *Kallós fényképész* már itt majdnem rosszul lett.

Átmentünk a Madách-utca 17. számú házba, ez is egy óriási bérkaszárnnya, kívül természetesen külsővel, de már a kapu alatt megcsapja az embert az udvarból valami dohos, penészes levegő. A földszint 20. alá nyitunk be először, az ajtó rothadt deszka, kilincs nincs rajta. Az ágyban *Komlódi Imre* zenész fektült. Már egy éve fekszik mozdulatlanul az ágyban, összefagyott lábakkal, a Kérpátokban fagyott meg a lába, papír bakancsokban. Kétoldali tüdőcsucshurutja van, gyerekei nem kaptak sem ruhát, sem cipőt az iskolában és meztelb jártak egész télen. Heti kilenc koronát fizet a szobáért, a rokonok segítik hetenként egy kis paszullyal és *Fejes József* háznmester ad néha neki egy kis pénzt. A padló az ágyban, szegvéllek, hogy ing nélkül alszanak.

már hat éve rothadt, olyan lyukak vannak, mint egy gránát-tölesér. Ez a bérház *Hersch Samu* szállodásé, több bérháza van, valamikor övé volt a híres *Vörös Macska* vendéglő.

A Madách-utca 16. alatti kettlen nyitnak kaput, két tipikus házmesterkisasszony szépség. Egy sehasem mer itt éjjel kaput nyitni. Bemegettünk özv. *Mach Ignác*éhoz, ahol *Mach Miksa*, a Palesz-nyomda volt munkása lakik. Öt gyerek fekszik egy ágyban, amelynek csak a kerete van, meglátszik és ágydeszka nincs benne, hanem tulajdonképpen a földön fekszenek. A szalmát felütötték és az ágydeszkákat is. Három hónapja *Krumplin* élnek és málékenyéren. Húst egy grófnő hozott ide utoljára 1916-ban. Az egyik albérlő, özv. *Frech Antalné*, 67 éves, feje reumás, nem lát, hágyával kereskedett és tornával, valamikor a görög-keleti templom mellett, ott ült, mint kofa és könnyek közt meséli el ezt a fénykorát. A csarnok azonban megölte a kis kofatizemet. Mellette *Rudi* fia fekszik, mázolósegéd, munka nélkül van, asztmás, kenyeret tudnak venni 10 koronáért egy liter kukoricalisztet.

A Madách-utca 20. alatt zenészek laknak. A földszint 24. alatt be van törve minden ablak az üveges ajtón és bentől kiált ki egy megijedt asszonyi hang, hogy csak lökjük be az ajtót, az majd magától ki fog nyitni. Az egyik ágyban bent *Makai Béla* cigányszenező fekszik egészen meztelenül, a lábai összezsugorodtak. Már egy éve nem bír felkelni az ágyból, szakálla nőtt, sápadt. Egy vackon három gyerek alszik piszkos párnákon, a negyedik gyerek kórházba került. A család egy tagja sem keres, nagyapjuk, az öreg *Gáspár István* hatvan éves öreg zenész tartja el a családot. A párna, amin a férfi fekszik, olyan, mint egy kapca. A férfi sirva fakadt, mikor hallja, hogy segíteni akarunk rajta. Mikor a fényképész felvételt akart csinálni, a szegyelős kis, szép cigányleányok nem mernek felülni az ágyban, szegvéllek, hogy ing nélkül alszanak.

A borzasztó levegőjű szobából fölmegyünk a III. emelet 5. alá, ahol hét gyerek és két felnőtt férfi alszik *Gerő Gergely*nél. Itt már a gyerekek kaptak némi ruhát az iskolában. A konyhában a fászládában két leány alszik. Az egész család krumplilevesen él már egy hete. *Kukoricamálét* sem tudnak venni. A nagy bérházban 62 lakó van, a fal mindentütt dohos, darabokban omlik le. Tulajdonosa *Gombperz Leó* Lajos bankár öccse.

A III. emelet 2 alatt *Davidovics Mór* főbérő lakik, napszámos, 57 éves nincs munkája, 5 gyermeke van, az olasz harctéren megrókant és albérlőivel együtt *tizenketten laknak a szobában*. Mivel csak két ágy van, nyolcan a földre kerültek. A kályhában nem lehet fűteni, a külső ablakok be vannak törve, a belsők pedig papírral vannak beragasztva. Arra nem is emlékeznek, hogy mikor ettek húst. *Krausz Sándorné* férje eltűnt a román harctéren, hét gyerek maradt az özvegy nyakán, 300 korona havi segélyből él. Legidősebb leánya, *Margit* a *Schöffler-cipőgyárba* járt dolgozni, egy napon megbetegedett, nem ment be a gyárba, másnap a főnök kidobta azzal az indokolással, hogy ha beteg, maradjon véglegesen otthon. Ez a gyár a *Fecske-utca* 33. szám alatt van. Itt is vannak albérlők, akiknek hat gyerekük alszik a földön. *Margit* most menyasszony és a vőlegénye az előszobában alszik.

Átmentünk a *Kisfucaros-utca* 9. szám alá, ahol *Mihalicska Béla* boltiszolga szobájába nyitottunk be. Öt gyereke van, 146 koronát keres hetenként. Albérlője *Német György* cipész, szintén öt gyerek apja, s a főbérőnek 30 korona lakbért fizet hetenként. A szobában két ágy van összesen s kilencen a földön alszanak. Lent a pincében is laknak, ahová az ablakon befolyik a járdáról az esővíz. *Matisz György* favágó együtt lakik a család vagyonával: egy kakassal és egy tyukkal. A belső szobában *Bernáth Jánosné* huzódott meg, az ura elhagyta, megszökött egy asszonnyal, munka nélkül van, de azért nem hagyta el magát, itt találjuk az első virágot az ablakban és az első kredencet, amelyen cse-csebecsék is vannak.